

FLYGFLOTTILJEN

Flottiljens långa, gula kanslihus ligger i en tallbacke med utsikt över flygfältet.

Foto F. II.

KUNGL. SÖDERMANLANDS FLYGFLOTTILJ

En presentation.

AV BIRGER SCHYBERG

Under kriget 1914—1918 började flygplan och flygförband att användas för militärt ändamål i mera vidsträckt omfattning. Även Sverige fick under denna tidsperiod sina första militärflygare. Dessa tillhörde de traditionella försvarsgrenerna, armé och marin, och samverkade direkt med dessa.

Krigets erfarenheter utvisade emellertid, att flygvapnet borde givas en självständig ställning, jämsides med armén och marinen. Härigenom kunde det användas dels för att lösa uppgifter,

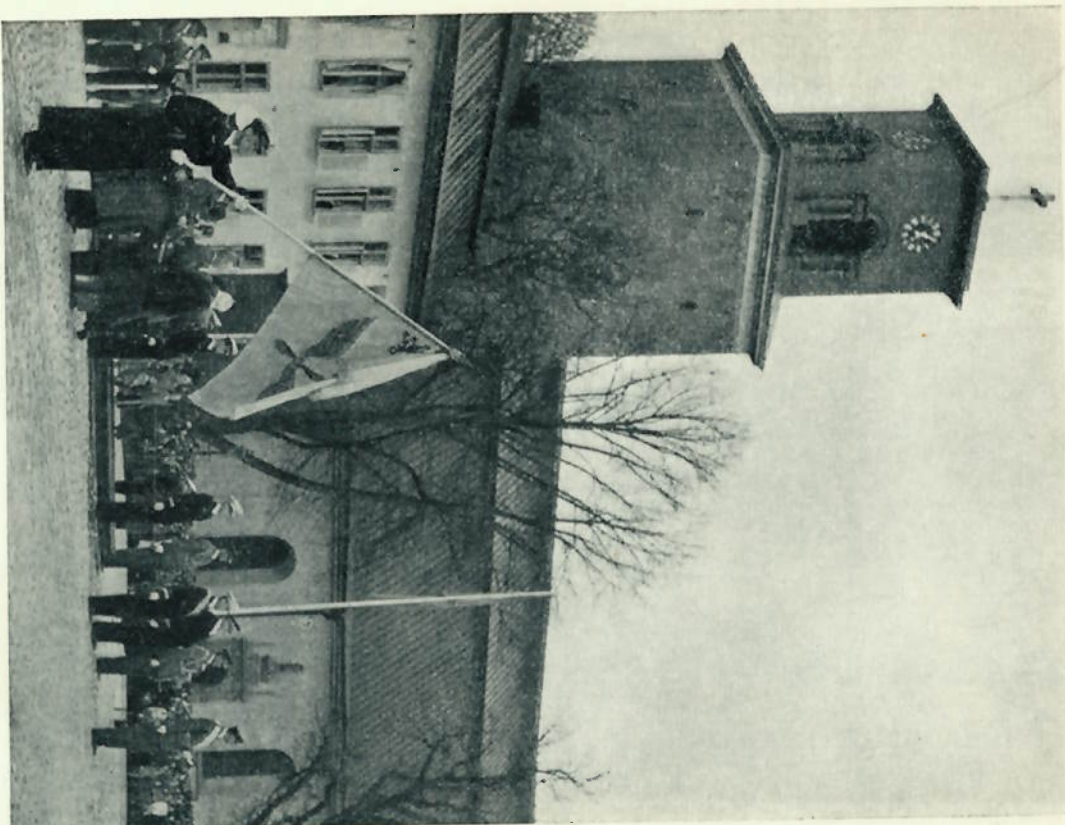
BIRGER SCHYBERG

liggande utanför de sistnämnda försvarsgrenarnas verksamhetsområden, dels för att, om så erfordrades med stor kraftsamling inom ett begränsat område, direkt samverka med dessa. 1925 års försvarsordning omfattade därför bl. a. ett självständigt flygvapen, dock av mycket blygsam omfattning.

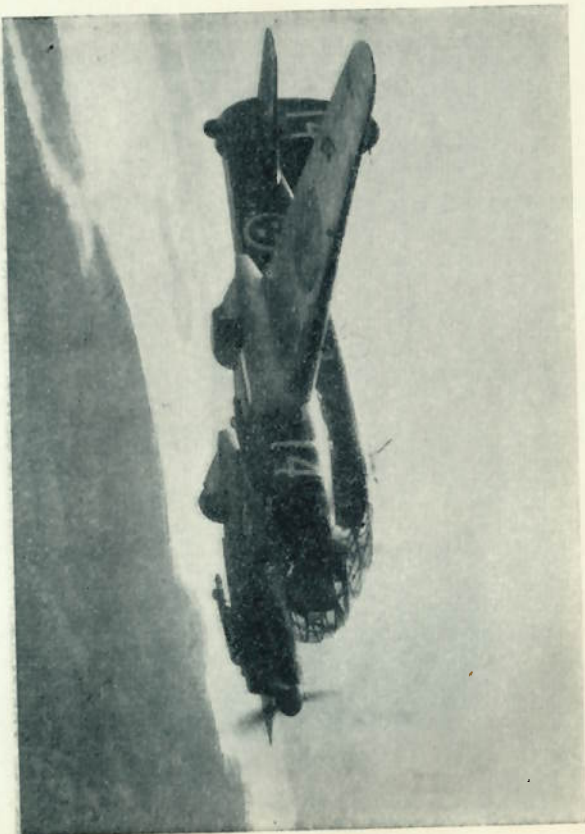
1936 års försvarsbeslut medförde — i samband med en allmän effektivisering av försvaret — även en avsevärd ökning av flygvapnet. När det andra världskriget 1939 bröt ut, stod det emellertid klart för de ansvariga myndigheterna, att den nya försvarsorganisationen, som ännu icke var helt genomförd, var otillräcklig för att trygga landets självständighet, då verklig fara hotade. Förstärkningar vidtogos efter hand för att slutligt inordnas i 1942 års försvarsplan.

En av de största bristerna i 1936 års beslut — vad beträffar flygvapnet — tillrättades 1941. I april detta år beslöts uppsättandet av en fjärrspaningsflottilj. Denna förldades sex km. nordväst om Nyköping. Redan före beslutet hade grundliga förberedelser vidtagits. Personal var under utbildning, organisationsformen låg klar, byggnader voro ritade m. m. Statsmakternas beslut kunde därför snabbt effektueras. Den 1 juli 1941 förldades flottiljstab och en del övrig personal i provisoriska lokaler i Nyköping. Den 15 oktober samma år var det nya kanslihuset vid Skavsta färdigt att tagas i bruk och den 15 november var flottiljen i huvudsak uppsatt och utbildningsarbetet — omfattande flygtjänst och marktjänst — i full gång. Den nya fjärrspaningsflottiljen, *Kungl. Södermanlands flygfloottilj* (F 11), hade uppsatts på rekordtid, främst tack vare statsmakternas beslutsamhet och frihet från slentrian samt förmåga hos flygledningen — flygstab och flygförvaltning — att med kraft och snabbhet omsätta statsmakternas beslut.

Flottiljen består — enligt 1942 års försvarsbeslut — i fredstid av flottiljstab och fyra divisioner, varav tre äro flygande och en är avsedd för marktjänst (markskolor, vakttjänst m. m.). Dessutom tillkommer flottiljverksstad för reparationsarbeten m. m. Flottiljens förläggningsområde och flygfält med hangarer äro belägna inom ett område, som ursprungligen utgjordes av sammanhäng-

På Stora Torget i Nyköping mottog flottiljchefen den 22/5 1942 sin av H. M. Konungen tilldelade fäna ur H. K. H. Kronprinsens hand. Foto E. Kling.

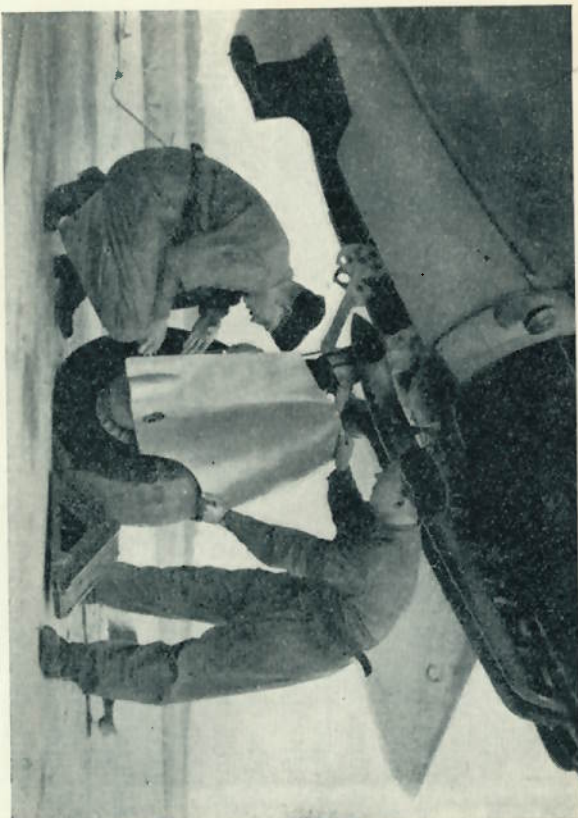

Bland flottiljens fjärrspaningsplan finnas italienska Caproni-maskiner, som fått typnumret S 16.

Foto F. 11.

ande, högstammig skog. För landets försörjning värdetull mark har sålunda icke frångåtits jordbruket.

Inom ramen för till förtogande stående medel har man försökt att göra förläggningen så trivsam som möjligt för personalen. Förläggningslokaler ligger utspridda i terrängen. Förläggningsområdet ger härigenom på intet sätt intryck av kaserngård utan mera av privat "landsbebyggelse". Själva logementen äro rymliga och ljusa samt avsedda för endast 4—8 man. Även i övrigt skilja sig förläggningslokaler för fördelaktigt från äldre tiders kaserner, trots att byggnadssättet är enkelt och i hög grad rationaliserat. Omkostnaderna hava därför kunnat hållas jämförelsevis låga, trots att byggnadsarbetet utförts under dyr kristid. Flottiljen får också inom den närmaste tiden en stor och modern idrottsplats, vilket är av betydelse, då idrotten upptager ett betydande utrymme vid utbildningen av såväl flygande personal som markpersonal.

Lika väsentlig som den flygande personalen är markpersonalen, som genom daglig översyn av maskinerna skall hålla materielen i bästa skick. Foto F. 11.

Den pressande tjänsten vid flygförband kräver såväl andlig som kroppslig spänst.

Vad har då en fjärrspaningsflottilj för uppgift? Redan namnet angiver, att denna utgöres av spaning, som utföres mot långt avlägsna mål. För att den högsta militära ledningen, d. v. s. överbefälhavaren och högkvarteret, i krig skall kunna unytija krigsmakten — armé, marin och flygväpen — effektivt, är det ett oertergivligt villkor, att den känner till motståndarens åtgärder i stort. Det är fjärrspaningsförbandens främsta uppgift att skapa detta erforderliga underlag för operationernas planläggning. Deras verksamhet måste därför oftast utföras bortom landets egna gränser och långt in över främmande, fiendliga områden. Fjärrspaningsflygplanet uppträder i regel ensamt, begagnande sig av stor höjd, moln och sin hastighet för att ostört kunna lösa de förelagda uppgifterna. Det är därför av väsentligt betydelse att såväl flygplanet som

dess tekniska utrustning (instrument, radio, kamera m. m.) äro av högsta klass. Förutom den egentliga spaningen skall fjärrspaningsförbandet även kunna fullgöra stridsuppgifter dels för att försvara sig självt dels för att i samband med spaningen kunna anfälla fiendliga mål med bomber och kulspjuteld. Den flygande personalen måste därjämte äga goda taktiska kunskaper och ett skolat omdöme. Det är stora krav, som ställas på fjärrspaningsförbandens personal, förare, spanare, signalister, skyttar, mekaniker m. fl. Utbildningen är också synnerligen grundlig.

De värnpliktiga, som tillföras Kungl. Södermanlands flygfliottilj, uttagas huvudsakligen från Södermanlands län. En flygfliottilj är i större utsträckning tekniskt betoad är kanske något annat militärt förband, sålunda markerat mekaniserad. Antalet värnpliktiga blir därför icke lika stort som vid arméns regementen. Det är av särskild betydelse, att de värnpliktiga, som uttagas till mekaniker och motsvarande befattningar, redan före inträdet i militärtjänst hava varit sysselsatta med arbete av teknisk natur. För vissa andra uppgifter inom flygfliottiljen t. ex. vaktjänst, luftförsvar m. m. kunna även värnpliktiga från icke tekniska verksamhetsområden vara värdefulla. "Rätt man på rätt plats" gäller även här.

Önskvärt är, att flottiljen, trots att den icke på grund av massan värnpliktiga från länet kan få samma beröring med detta som t. ex. ett infanteriregemente, dock "förankras" i hemorten. Den korta tid, som Södermanlands flygfliottilj har funnits till, synes giva vid handen, att detta är möjligt. Flottiljen är beredd att göra sin insats för att så skall bliva fallet. De delar av länet, med vilka flottiljen närmast kommit i beröring, d. v. s. Nyköping med omnejd, hava också visat, att de gå flottiljen till mötes i detta önskemål. Det är att hoppas, att Kungl. Södermanlands flygfliottilj så småningom skall ingå i alla sörnämnings medvetande såsom deras egen flygfliottilj. Det skall förvisso vara en hederssak för flottiljens personal av alla grader att så handla — i tjänsten och utom tjänsten — att den hedrar det län, vars namn flottiljen bär.

Det väldiga kalkbrottet på ön Oaxen, kanske det mest kända i Södermanland. Den föreställning om vilka tillgångar landskapet har i sina kalkfyndigheter.

SÖDERMANLANDS KALKSTENAR OCH KALKINDUSTRI

AV NILS SUNDIUS

Kalk är ett material, som med åren kommit att spela en allt större roll för den tekniska kulturen och för densamma blivit en oundgänglig förutsättning. Av gammalt har den haft en fundamentalt betydelse för byggnadsindustrin, och sedan cementfabrikationen under 1870—80-talen startats, och cement t. n. blivit nödvändigt för snart sagt alla slags byggen och anläggningar, har denna betydelse enormt ökat. Cement beredes som bekant av lera och kalksten och i den färdigbrända varan ingår kalk (CaO) med en kvantitet av 64—65 %. Andra på kalkens hydrauliska egenskaper grundade viktiga byggnadsämnen äro gasbetong, siporex och kalk-